

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Summula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri
Raymundi**

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Utrum vsura furtum vel rapina sit licuta

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Folium CIII

nō obligat ad restitutōes totū. qz nō fuit cā totū dāni. si āt p̄sentit in toto sic q̄ iduxit alios ad furtū tūc obligat ad cām. qz p̄senties z facies pari p̄na puniunt. Et etiā si fuit cā totius dāni p̄ inducōem alioz ad furtū. tūc etiā totū tenet restituere. ¶ Pro q̄ dubitat. si vnus ex hīs satis faceret lesō. an tūc etiā alij tenerent ad restitutōem. Rūdet q̄ nō. qz ex q̄ satis factū ē leso de ablatīs z subtractis. ¶ Grales nō tenent ad restitutōem

¶ Quarto notandū. istud dictū de rebz inuētis vel subtractis. vey ē si talis res sit alicui⁹ hoīs fidelis. nā si res subtracta esset alicui⁹ sarraceni vel heretici. tūc meli⁹ ē q̄ distribuā paupe ribz q̄ restituere sarraceno vel heretico. Ratio illius patuit in snia p̄cedenti

¶ Quinto notandū p̄ modū dubitatōis. vtz subtractio cuiuslibet rei sit furtū. ¶ Et videt q̄ nō. qz si aliq̄s in extrema necessitate recipet panē ad comedendū ne moreret. tūc illud ablatū nō ē furtū. qz oīa p̄pria in necessitate sūt cōia. z si tūc haberet necessitatē sic p̄pria alteri⁹ eēt sibi cōia. Et sic videt q̄ illud ablatū nō sit furtū. Rūdet q̄ subtractio alicui⁹ rei sit duplt. Vno⁹ cogēte necessitate. alio⁹ nō. s̄ ex neq̄ciosa volūtate. si p̄mo mō aliq̄s sumeret panes q̄ eēt adeo paup̄ q̄ nihil haberet. p̄ q̄ sibi emeret. nec ei cā dei eo petēte administraret. tūc tal' nō diceret fur nec teneret ad restitutōnem. z p̄ p̄ns nō etiā faceret furtū. cū rpe necessitat' oīa p̄pria alteri⁹ sunt cōia. vt dicit Hieron. Si nō paup̄isti me rpe necessitat' occidisti me. Et si eēt aliq̄s q̄ recipet panē in tali necessitate. z si tūc p̄prehederet z iudex iudicasset illū hoīem ad mortē ip̄e iudex eēt verus homicida

¶ Sexto notandū. si vnus pluribz plures res abstulisset z ip̄e veller sal facere. tūc dubitat an ip̄e dz vni totū dare an cuiuslibet p̄mi suā. Rūdet. q̄ aliter ē de foro ecclē. z aliter de foro p̄scie. qz in foro ecclē tūc isti q̄ plus petit plus obligat ad restitutōem. S̄ in foro p̄scie tūc isti plus tenet restituere q̄ plus depaupatus ē p̄ eū. nā in p̄fessione ei p̄sulendū ē vt plus lesō egētī subueniat q̄ alijs habitibz. S̄ in foro p̄scie tūc ille q̄ p̄ p̄scie tūc veller defendere q̄ sibi essent plura ablata fm hoc ei restituatur. vel q̄ restituat totum vni q̄ vltimus restituat.

¶ Vltimo notandū. dubitat circa illud caplm. vtz vsura. furtū vel rapina sit licita. Et arguit q̄ sic. p̄mo de vsura. qz in euāgelio dicit dñs de isto seruo q̄ dixit. Dñe q̄ncq̄ talēta tradidisti mihi ecce alia q̄ncq̄ suplucratu sunt. cui dixit dñs Euge serue bone z fidel'. In h̄ em dñs videt approbare vsurā. S̄ in oppositū illi⁹ habet in psalmo vbi dicit. Beat⁹ ē q̄ nō dedit p̄cunīā ad vsurā. S̄ de furto z de rapina habet in Exodo. vbi dñs p̄cepit filijs isrl' vt spoliaret egyptiacos. q̄ videt q̄ furtū seu res spoliata sit licita. S̄ in oppositū dicit oēs iuriste extra de raptoribz. libro q̄nto. Rūdet q̄ duplt p̄t capi vsurā. Vno⁹ p̄prie videt in bonis rpalibz. z sic capit generaliter. Alio⁹ p̄t capi in intencionalibz. sicut in habitibz scientificis z p̄ruosis. ¶ Primo⁹ tūc vsura siue rapina illicita ē. vt psalmista inuit in loco p̄allegato. S̄ scdo⁹ licita ē. q̄ q̄scunq̄ p̄ruites p̄t aliq̄s acq̄rere sp̄ ē licitū. S̄ tūc ad rōem dicit q̄ illud dictū euangelij nō est vey de bonis rpalibz. sed bñ de intencionalibz z bonis sp̄ialibz. z sic p̄ q̄ncq̄ talēta possumus intelligere q̄ncq̄ sensus p̄ quos ille seruus multas scias z v̄tutes acq̄siuit

Summula Raymundi

Sic alicuius terre .i. litigium alterius terre
Princeps inerat bellum cum principe. tu qui
ad bellum scilicet belli principis iusta

Logeris ire vide ne causa sit eius iniqua

.i. aliquem principem .i. propter iustam causam

Quem sequeris iustum si sit circumspice bellum

scilicet iste sex conditiones in se enumerare

Res. et persona. modus. ac intentio. causa.

.i. auctoritas superioris litigium

Autor. refaciunt iustum cognoscere bellum

.i. paganis .i. licitum est bellare

Cum sarracenis ac hereticis licet. et pro

.i. pro christianitate .i. pro lucrato rei publice

Ecclesia. patria. vel re propria repetenda

quoniam .i. ab innocentibus

Sic spoliis licite. sed ab innocuis nihil aufer

¶ Istud est capitulum aliud. in quo postquam auctor determinauit de furto et rapina
hic prout determinat de bello iusto et iniusto Et prout diuidi in tot presertim po
nit documenta Primo dicit. si aliquis princeps alicuius terre vadit ad bellum cum alio
principe alterius terre. tunc si cum eo cogere ire aliquis. talis bene debet respicere quod iu
sta sit causa belli. et debet considerare rem pro qua fit bellum. personas et modum cum intentione bel
lantium. Nam licitum est bellare cum sarracenis vel hereticis. et etiam bene debet aliquem pu
gnare pro ecclesia vel patria vel pro re amissa repetenda. sed non licet spoliare innocuos.
¶ Notandum primo. aliquis volens ire ad bellum debet diligenter aduertere vtrum iu
sta sit causa belli. Ratio est. quod si causa belli iusta est tunc potest licite iuuare dominum suum. imo quod
libet strenuus miles. quilibet bonus decurio. et prout omnes pro subditi principis
in tali iusto bello quod fit pro ecclesia vel pro patria cum domino suo debent mori. Si autem
causa belli est iniusta tunc nullus tenet eum iuuare. quod si facit grauer peccat. et
potius debet eum impedire et prout eum informare ut ab iniusto bello desistat ne
deuoret sanguinem et sudorem miserorum absque licita causa.

¶ Secundo notandum. quod quedam conditiones sunt aduertende ab ipso qui offert bellum.
Primo debet respicere vtrum bellum sit iustum et causa belli. quod si causa belli est iniusta non
est licitum bellare. Secundo debet respicere personam bellantis. scilicet vtrum sit talis cui bella
re licitum est. quod bellare non est omnibus licitum. sed solum regibus principibus et dominis terrarum.
Tercio debet aduertere quales sint aduersarii. quod non est propterea quecumque licitum bella
re. vnde propterea romani imperij imperatores non est bellandum dummodo iuste defen
dat ecclesiam. sicut nec propterea monasteria nec propterea viduas vel virgines Quar
to talis debet aduertere modum belli. scilicet quod non sit nequiosus vel vilis. Quinto
debet aduertere intentionem bellantis. scilicet quod ipse iustum finem intendat. Sexto
debet aduertere rem pro qua fit bellum.

¶ Tercio nota. propterea sarracenos et hereticos licitum est bellare. Ratio est. quod ta
les sarraceni. heretici. et alij infideles inimicantur deo et fidei catholice.
ideo debent debilitari in quantum potest ut eo minus possent nocere christia
nis. et etiam ut ipsi ab errore eorum possint reuocari. quod in hoc principis baro